

Pērkonīgais Kulakovs

Gari mati un stilīgas apaļas brillītes, īpatns, nazāls balss tembrs. Ļoti nopietns mūziķis un komponists Juris KULAKOVŠ. Šodien viņam paliek jau četrdesmit. Grupu «ARKA» un «Pērkons» dibinātājs, «Menueta» dalībnieks, teātra, kino un TV mūzikas (lipīgais «Laimes spēles» melodiņš ir Jura sacerēts) autors. Arī akadēmiskā mūzika viņam nav sveša. Gluži otrādi. Ne bez leņķu Kulakovs var teikt, ka pēdējo 20 gadu laikā nav bijis neviena simfoniskā orķestra koncerta, kurā, ja ir paredzēta sintezatora partija, viņš nebūtu to spēlējis. Sadarbojies ar daudziem izciliem diriģentiem, sākot ar Vasiliju Sinaiski un beidzot ar Normundu Šnē, spēlējis arī Aleksandra Viļumaņa vadībā

Operas svētkos.

-Man ir arī viena opera. Viencēliens «Debešķīgā nepieciešamība». Tā gan tika atskaņota tikai vienu reizi: franču - baltiešu videomākslas festivāla atklāšanā Universitātes aulā. Diriģēja Imants Resnis, dziedāja Ieva Akuratere un Nauris Puntulis. Vēl Raimonds Bartaševics un es - kā Laika vecis - tik skaitīju trīs reizes līdz divpadsmit.

- Tu jau esi dziedājis - ar «Pērkonu».

- Nuja, par kretīniem. Tā normāli padziedāt es nevaru. Man, tā teikt, ir problēmas trāpīt īstajā tonī. Bet, ja vajag kaut ko īpašu, jocīgu, šķību, ko neviens cits nevar izdarīt, tad dažkārt ņemu to uz sevi.

- Kā tad sanāca, ka kļuvi par mūziķi?

- Viss bija ļoti vienkārši. Mūzikas instrumenti mani fascinējuši no laika gala. Atceros, visādās ballītēs pārtraukumos gāju pie muzikantiem aptaustīt bungas, ragus, skatījos, kā lielie puikas spēlē. Bet pats iesāku ļoti vēlu - pēc piektās klases. Biju viens no tiem, kas paši uzprasās, nevis ko vecāki atved uz mūzikas skolu. Tā ka, salīdzinot ar tiem, kas sāk triju vai četru gadu vecumā, man ir iekavēta muzikālā izglītība. Mans pirmais instruments bija akordeons. Nejauša izvēle - to izvēlējās mamma, taču tas man labi noderējis. Lai sāktu mācīties spēlēt klavieres, biju jau par vecu. Es gribēju kaut kādu tauri pūst, bet mammai likās, ka tas ir ļoti trokšņains instruments. Vēlāk tēvs man nopirka trompeti, un es mācījos spēlēt arī to - fakultatīvi. Skolas laikos esmu izspēlējis visdažādākos strokus, orķestrī spēlēju visādus pūšamos, pirmkārt jau trompeti, bet pamēģināju arī saksofonu. Vienu gadu pamācījos pūst flautu. Ģitāru esmu drusku paraustījis, sitis bungas. Laikam vienīgais, ko neesmu spēlējis, ir vijole. Un trombons.

- Multiinstrumentālists.

- Jā, ha, ha. Nupat rakstam otro «Menueta» plati. Pirmajā vienu gabalu iebungoju, un tagad, uzturot tradīciju, arī šajā platē būs viens gabals, kur es spēlēju bungas. Pirms gadiem trim simfoniskais orķestris ieskaņoja kaseti «The Beatles. Neaizmirstamo melodiju simfonija». Biju viens no aranžētājiem, divām trešdaļām - arī diriģents. Iespēlēju visas timpānu partijas, klavieres. Interesanta epizode: tur ir gabals «The Fool on a Hill», kurā ir blokflauta - stabulīte. Nāca ieraksts, bet nevarēju sazvanīt Dagniju Epneri, kurai vajadzēja iespēlēt blokflautas solo. Iepriekšējā vakarā aizskrēju uz veikalu, nopirku stabulīti... Par laimi, tā partija nebija tik grūta, kaut kā iepūtu. Tas arī varēja būt tā drusku apšaubāmi, jo tur ideja ir, ka muļķis pūš stabulīti kalna galiņā.

- Kā nokļuvi «Menuetā»?

- Liktenīgi, bet vienkārši. Mācījos Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolā. Tur bija cieņā progresīvais roks. Tad jau man klavieres un sintezatori bija galvenais, spēlēju tos ļoti daudz un grasījos kļūt par pianistu - sintezatoristu virtuozu un pārsteigt Latviju ar kaut ko grandiozu. Spēlēju kaut kādās ballītēs, grupās. Mediņos paklīda baumas, ka ir viens tāds garmatains trakais fanātiķis. «Menuets» tajā laikā iestudēja «Balādes par Matisonu», un viņiem vajadzēja ērģelnieku - Imants Paura jau bija aizgājis sen. Starp citu, viens no

kandidātiem bija Uģis Prauliņš. Mediņos vecākajosursos tolaik mācījās abi «Menueta» dibinātāji - Juris Sējāns un Adrians Kuvass. Kāds viņiem bija ieteicis mani. Aprunājāties turpat skolas gaitenos ar Juri, un tā tas sākās. Laimīga sagādīšanās - 18 gadu vecumā nokļūt tā laika Latvijas grupā numur viens. Drīz sākās arī plates («Dzeguzes balss») ieraksts. Tajā laikā tas bija Notikums. Tagad jau vienkārši - kasetes un diskus raksta, kam nav slinkums, bet tolaik «Melodijā» ierakstījās tikai Raimonds Pauls.

- Tu teici: dibinātāji Sējāns un Kuvass. Kā īsti bija ar Blūmu?

- Viņš pārņēma vadību vēlāk. «Menuets» ir dibināts Jūrmalā, Pumpura vidusskolā, kur viņi bija audzēkņi. Skolas grupa, kura piedalījās konkursā «Ko tu proti». Blūms tajā laikā bija televīzijā skaņu režisors, rakstīja šos konkursus. Pamanīja tos jaunus Jūrmalas zēnus, un tie uz viņu atstāja iespaidu. Blūms sāka ar viņiem strādāt un vēlāk kļuva par vadītāju. Starp citu, «Menuetam» šogad ir 30 gadu jubileja. 29. augustā šajā sakarā paredzēts grandiozs koncerts Dzintaru koncertzālē.

- Ir arī tāda grupa «Pērkons», vai ne? Un man šķiet, ka «Pērkonā» laužas ārā tas, kas nav realizējies «Menuetā».

- Pilnīgi pareizi. Tā arī bija. Viena lieta - spēlēt «Menuetā», bet tā kā ar to manas ambīcijas nebija īsti piepildītas... Kaut gan ar «Menuetu» tika publiski atskaņotas manas pirmās kompozīcijas. Teiksim, instrumentālais gabals «Pavasara atmoda», kam vēlāk pierakstīju veselu ciklu - «Gadalaiki». Vēl dažas jocīgas kompozīcijas ar klasiku vārdiem - kā Pietuka Krustiņa monologs «Augsta dziesma, skani, skani»; Ausekļa teika «Lai top» - tā bija tāda izvērsta, dramatiska kompozīcija par Zemes radīšanu, kur darbojās gan Dievs, gan Velns. Es biju Teicējs... Jā, ap to laiku Imanta Kalniņa mūzika man likās pārāk intīma vai varbūt pārāk lēna un apcerosa. Bija tomēr, tā teikt, vētras un dziņu laiks, kad vajadzēja ārdīties un trokšņot! «Menuets» bija pārāk mierīgs. Muzikāli jau ļoti labs, taču man gribējās asākas izjūtas. Iznāk, ka paņemu no «Menueta» tehniski spēcīgāko daļu un izskatīgāko daļu, respektīvi, bundzinieku Raimonu Bartaševicu, kuram toreiz mati bija līdz krūšu galiem. To noliku priekšā kā dziedātāju. Varbūt kā vokālists viņš nav tik spēcīgs, taču Raimonds ir ļoti artistisks un arī gudrs - kas dziedātājam ir svarīgi. Lai viņš saprot, par ko dzied. Kā sludinātājs. Jo idejiskā bāze bija ne mazāk būtiska.

- Viņš arī bija kā brīvības ideju simbols.

- Jā. Tas bija daudz svarīgāk nekā vokālā puse. Turklāt viņam bija rokmūziķa tēls. Kā tāds Mika Džegera un Fredija Merkurija krustojums. Tad mums atlika paņemt pietiekami tehnisku bundzinieku. Tas bija Dainis Strazdiņš no Pļaviņām - biju viņu noskatījis kaut kādās skatēs.

- «Pērkons» un «Menuets». Vai neradās interešu konflikts?

- Neradās tāpēc, ka «Menuets» tolaik nebija radoši aktīvs. Tā kā tas balstījās uz Imanta Kalniņa mūziku, bet viņš tobrīd neko jaunu nerakstīja, «Menuets» nemēģināja, koncerti bija reti. Konflikts radās, kad «Pērkonam» bija pirmās nopietnās ziepes - 1983. gadā pēc koncerta Dzelzceļnieku kultūras namā. Tur jaunieši jutās brīvi, cēlās kājās, un tas nepatika kultūras nama vadītājam, kas bija krievu tautības komuniste. Turklāt jaunieši viņu pasūtīja. Kad viņa noskaidroja, ko tie vārdi nozīmē, tad griezās pēc palīdzības milicijā un partijas komitejā. Nākamajā dienā bija totālā apsardze - ap simt miliču, pils ielenkta.

- Atceros. Biju uz to koncertu. Milicis gandrīz katras rindas galā.

- Tieši tā. Tas jau notika relatīvā klusumā, un nākamās dienas koncertus atcēla pavisam, kaut gan biļetes bija izpārdotas. Mūs izsauca pie kultūras ministra uz paklāja, kur dabūjām pārmetumus par piedauzībām, nacionālismu, uzvedību, troksni un vispār. Pēc šī trača Kultūras ministrija sāka pa visu Latviju rīkot ansambļu skates un visus pārtarificēja. Tā «Pērkons» iegriezās «Menuetam». Tā kā tur bija četri no «Pērkonā» un pats galvenais - ese, «Menuetam» piešķīra viszemāko kategoriju - ar tiesībām spēlēt tikai «Radiotehnikas» kultūras namā. Šādā veidā tas tika paralizēts. Skumjākais, ka drīz pēc tam traģiski aizgāja Jānis Blūms, tomēr nedomāju, ka «Menuets» tam bija par iemeslu.

- Tādi skandāli kā ar «Pērkonu» laikam gan nav bijuši ne ar vienu Latvijas grupu. Ja vēl atceras bēdīgi slaveno Ogrī...

- Tāādi skandāli citiem tiešām nav bijuši. Un laikam arī nebūs, jo šajos laikos tādas kaislības vairs nav iespējamās.

- Vai tev šī skandalozā popularitāte gāja pie sirds?

- Man patika. Tas bija grandiozi! Un neko arī nenožēloju. Vienīgā sāpe man ir, ka notiesāja tos nabaga jauniešus pēc Ogres koncerta. Tas nu bija pilnīgi garām! Galu galā to vilciena demolētāju bija daudz vairāk nekā tie daži, ko noķēra. Varēja likt viņiem strādāt kādus sabiedriski derīgus darbus vai atmaksāt, vai remontēt, bet piespriest cietumsodu...

- Bet tu taču apzinājies, ka provocē šo tieksmi pēc brīvības, ka tā laužas uz āru.

- Nu, jā, mēs bijām ļoti nacionālistiski noskaņota grupa. Nosaukums arī tāds... Mums pat sēja bumbas par saistību ar «Pērkonkrustu». Vēl varu būt lepns, ka pirmā plate mums iznāca ārzemēs. To izdeva 1984. gadā Hamburgā ar Minsteres latviešu gādību. Izdevniecība saucās «KGB», kas gan atšifrējas kā «Kultūras glābšanas biedrība», tai pašā laikā bija tāda visiem labi zināma organizācija. Plates nosaukums - «Vēl ir laiks», uz vāka Ieva Akuratere ar sarkanbaltsarkanu karogu. «Pērkonam» bija vesela plates puse, pārējiem (tur bija Zigmars Liepiņš, «Sīpoli», «Dzeltenie pastnieki») - pa vienai divām dziesmām. Pēc šīs plates mani iesauca vienā kabinetā kondženē un pajautāja, vai man kāds ir prasījis atļauju šādas plates izdošanai - es teicu «nne», un tad viņi piedāvāja uzsākt starptautisku tiesas prāvu par autortiesību pārkāpšanu, pirātismu. Teicu: jā, labi, padomāšu, bet klusībā jau man bija gluži citādas izjūtas. Turklāt tas notiek situācijā, kad mēs kā grupa esam aizliegti - «Pērkonam» vispār nebija tiesību spēlēt!

- Vienu brīdi pastāvēja tāds mistisks sovhoza «Padomju Latvija» vokāli instrumentālais ansamblis...

- «Pērkons» mēs nedrīkstējām saukties. Atradām jaunu pajumti. Šī kolhoza vai sovhoza priekšsēdētājs bija Edgars Bāns, viņš mūs paņēma savā paspārnē. Un zem šī karoga notika arī Ogres koncerts. Pēc tā tad visi arī dabūja pa partijas līniju, partijas sekretārs par sliktu jaunatnes audzināšanu. Bet pašam Bānam, gods kam gods, paldies, jo viņš man vēl pēc tam maksāja algu un deva darbu, kaut gan viņam bija likts izmest mūs vispār, turklāt bija kaut kāds apkārtraksts nepieņemt mani darbā nekur Kultūras ministrijas sistēmā. Man pat piedāvāja emigrēt - ministrs teica, ka komunisma cēlāju Latvijā man nav vietas.

Tieši tajā brīdī, kad bija pavisam smagi - pārtiku no vecāku un sievas algas, pēkšņi piezvanīja Edgars Liepiņš: «Vai komponista dzīvoklis? Te viens aktierītis...» Viņam bija tautasdziesmu programma «Pasmaidi, sirds gaiša kļūs!», un viņš gribēja kādu oriģinālāku pavadījumu, nevis kapelu. Tā sākās mūsu sadarbība - kādi 300 koncerti pa visu Latviju. Beigās mēs ar Edgaru Liepiņu viesojāmies arī Austrālijā, kur es aizbraucu Raimonda Paula vietā - viņam nebija laika: ministra pienākumi.

- Tu raksti mūziku teātra izrādēm, arī kino...

- Filmām praktiski ļoti maz. Divas vien ir. Viena vēl bērna prātā - multiplikācijas, otrai nupat bija pirmizrāde. Tā ir dokumentālā filma. Dairas Āboliņas. Saucas laikam «Septiņas sejas», filma par septiņām māsām - diriģenta Teodora Kalniņa mazmeitām, no kurām pazīstamākā ir Regīna Razuma.

Bet ar teātri... Sākās sen, sen, vēl Konservatorijas laikos. Mārtiņam Braunam bija daudz darba, un vienu viņš man iespēlēja. Pirmā izrāde bija «Dons Žuans» Drāmas teātrī, Valda Lūriņa režijā. Tas varēja būt ap 1981. gadu. Konservatorijas laikos mēs tikāmies ar Juri Rijnieku, kurš bija aktieris Drāmas teātra kursā, mums sākās sadarbība. Esmu komponējis mūziku gandrīz visām Rijnieka izrādēm gan Nacionālajā, gan Liepājas teātrī. Man patīk dramaturģija un dramatiska mūzika, teātris un teatrāli efekti.

- Stingri ņemot, «Pērkons» jau arī ir tāda teatrāla būšana.

- Protams. Stipri teatrāla. Tagad varbūt mierīgāk un konservatīvāk, bet sākumos koncertos bija daudz teatrālu elementu, arī pirotehniku lietojām vieni no pirmajiem.

- «Menuetā» dziedāja Inese Pabērza, kas gan, nebūdama profesionāla mūziķe, tomēr ļoti piestāvēja tai mūzikai. Kā atradi Ievu Akurateri?

- Jā, abas galvenās meitenes, ar kurām man visvairāk nācies sadarboties - Inese un Ieva - ir aktrises.

- Ieva arī?

- Kā tad! Profesionāla aktrise. Viņa taču beidza Liepājas teātra studiju! Dziļā jaunībā viņa strādāja Liepājas teātrī, piedalījās pašā pirmajā Imanta Kalniņa rokoperas «Ei, jūs tur!» uzvedumā. Pēc tam Ieva pārnāca uz Rīgu, vienu laiku strādāja Operetē... Kamēr es viņu nocēlu no trases un viņa kļuva par «Pērkona» dziedātāju.

- Vai tev likās, ka «Pērkonā» vajadzīga arī sievietes balss?

- Jā, varbūt esmu iespaidojies no tā laika tendencēm. Paulam mūžīgi bija dziedātāju pāri, «Menuetā» arī - Kukuvass un Pabērza. Bet droši vien man tiešām vajadzēja sievietes balsi, jo «Pērkona» gadījumā nav nevienas dziesmas, atskaitot «Kukurūzu», ko Ieva un Raimonds dziedātu pāri. Tas radīja lielākas izteiksmes iespējas arī dziesmu radīšanā: vairāk balsu, lielāka krāsainība. Grupa varbūt vairs nebija tik monolīta, bet repertuārs kļuva dažādāks. Un vēl mums bija arī Nauris Puntulis, kurš tagad kāpj uz Nacionālās operas skatuves. Ja pilnīgi godīgi, Raimondam tolaik vajadzēja dublieri. Bija problēmas, viņš šad tad nevarēja tikt, tomēr beigas bija tādas, ka nebija koncerta, kurā viņš tiktu dublēts. Nauris bija kā vienība pats par sevi, un iznāca pavisam raibs sastāvs. Nācās domāt, kā visus nodarbināt. Iegādājāmies vēl vienu sintezatoru, un, kamēr viens dziedāja, otrs piespēlēja otru taustiņus. Vēl mums bija elektriskās bungas, ko iesaucām par pankūkām. Pa tām arī varēja tā smuki - tžžž! - uzsist.

- Vai var teikt, ka šobrīd grupa «Pērkons» pastāv?

- Nespēlējam bieži, koncertus neorganizējam, spēlējam tikai tur, kur mūs aicina. Nē, sameloju - būs viens koncerts Nacionālajā teātrī, kuru es pats saorganizēju par godu savai dzimšanas dienai. Tas notiks 23. maijā. Pirmajā daļā aktieri dziedās dziesmas no dažādām izrādēm, otrajā - «Pērkons». Un vēl ir kārtā vienam «kopoto rakstu sējumam» - platei. Tā būs jau trešā dziesmu izlase diskā. Bez tam mums ir gandrīz pietiekami materiāla jaunai platei ar jaunām dziesmām, kuras jāieraksta, un to mēs darīsim. Šogad nē - jo priekšplānā ir «Menueta» jubilejas aktivitātes.